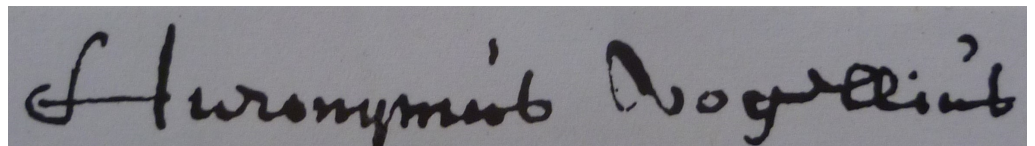

Histo-visie

Hieronymus Vogellius

Bronnen:

Histovisie 4.3

J. de Groot, *Oprecht en duidelijk onderzoek naar de betekenis van Hieronymus Vogellius voor de oude ware gereformeerde kerk van Kampen* (Kampen 2016)

Histo-Visie nummer 4,3 uit 2004 handelt over de Synode van Dordrecht. Het artikel eindigt met een beschrijving van een van de afgevaardigden, de uit Hasselt afkomstige predikant Hieronymus Vogellius.

In 2016 besteedde De Groot uitgebreid aandacht aan deze voorganger die in de Kamper kerkgeschiedenis een grote rol heeft vervuld. De publicatie bevat meer gegevens over Vogellius dan in 2004 bekend waren. Een re-

den om nu wat uitgebreider stil te staan bij deze predikant.

Jeroen Janszoon Vogel

Omdat hij zich in 1604 als 25-jarige aan de universiteit liet inschrijven, wordt aangenomen dat hij in waarschijnlijk in 1579 geboren is. En wel in Weert. In 1604 liet hij zich inschrijven voor de studie theologie in Leiden. Zijn naam latiniseerde hij in Hieronymus Vogellius. Hij viel - zou je kunnen zeggen - toen met de neus in de boter.

Arminius en Gomarus

In 1603 was namelijk Arminius als hoogleraar in Leiden aangesteld. Hij verkondigde de theologische opvatting dat het omarmen van het geloof een voorwaarde was voor de verkrijging

van Gods genade. In de opvatting van Arminius had de mens dus een keuze. Zijn opponent en mede hoogleraar Gomaris bestreed dit. Gods genade was al voorbestemd. De mens had hierop geen invloed. Arminius had met zijn opvatting al eerder in 1591 een dispuut gevoerd met Petrus Plancius, de vader van de latere in Hasselt beroepen predikant Petrus Plancius. Twee jaar later werd de ruzie gesust. Arminius was in die tijd predikant in Amsterdam.

Gomarist

Hieronymus nam in dit conflict ook een standpunt in en koos voor de opvattingen van Gomarus.

In 1607 verliet hij Leiden om elders zijn studie te vervolgen. Waar? Is onbekend.

Maar in 1610 werd hij

aangesteld als predikant in het in West-Friesland gelegen dorpje Hem. Een jaar na zijn aanstelling huwde hij in Amsterdam met Anneken Sprangels, een dochter van een Antwerpse lakenkoper. In 1614 werd hij waarschijnlijk op voorspraak van zijn studiegenoot uit Leiden, Petrus Plancius in Hasselt beroepen.

Kampen

In Kampen waren inmiddels remonstranten en contraremonstranten tegenover elkaar komen te staan. In 1617 kreeg hij de leiding de Kamper contra-remonstranten, die zich van de rest hadden afgescheiden. Daartoe werd hij tijdelijk door Hasselt afgestaan. Op vergaderingen van de classes Kampen bekleedde hij een voor- aanstaande rol. Deze periode is hem niet licht gevallen. In 1618 verzocht hij de kerkenraad van Zutphen voor de periode van een maand Baudartius af te staan. Baudartius was vanaf 1593 tot 1596 predikant in Kampen geweest. Toch bleef Vogellius strijdbaar.

384. **Oprecht ende klaer TEGEN-BERIGT Tegen 't Libel byden Kamperen Remonstrantschen Leeraren Thomam Goswinium, Everardum Voscuilium, Assuerum Matthisium, Joannem Schutlerum in druk verveerdicht, onder den schonen titel van OPRECHT ENDE CLAER BERIGT, &c.**

In het welke worden ondeckt ende wederleghet,
I. Verscheyden vallche leeringgen ende gruwelike kettersijen tegen de Leere der Goddeliker waetheyt by den selven K. R. Leeraren gedreven,
II. Meer als derdeshalf hondert ontrouwigheden teghen der Geref. Kerken Leeraren ende Belijderen, in 't voorsyde Libel begaen.

Tot versterkinge der trouwgelovigen Geref. Christenen/
Tot wederwaringe der afgodsdiensten/
Tot waerspooringe der dwalenden, ende
Tot beeteringe (God gebe't genadelek) der beleydenent.

Door
HIERONYMUS VOGELLIUM, Belijder ende Leeraer der ware Gereformeerde leere, inde Gemeente Christi tot HASSALT.

2. Tim. 2: 5.

Isf ook dat ymans kamps, die en word niet gekroont ten zy dat hy te recht kamps.

Tot Amsterdam,
By Martin Jansz. Wyndt / Boeckverkooper / woonende in de Grabe straat/
by de Smecke-kersck in de Oprecht opmerende Catechismus. Anno 1618.

Hij bleef de plaatselijke remon-

stranten bestrijden. Hij deed dat in zijn prediking, maar ook via publicaties. In 1618 verscheen van zijn hand: *Oprecht ende klaer tegen-bericht tegen 't Libel by den Kamperen Remonstrantschen leeraren Thomam Goswinium, Everardum Voscuilium, Assuerum Matthisium, Joannem Schutlerum in druk verveerdicht, onder den schonen titel van Oprecht ende claer berigt, [...]* (Marten Jansz. Brandt, 1618).

Waarschijnlijk mede door zijn rol in Kampen en het bestrijden van de Remonstranten in Kampen werd hij in 1618 gekozen tot één van de Overijsselse afgevaardigden voor de synode van Dordrecht. Daar was hij één van de aangewezenen om de acta van de synode te overzien.

Hij was behoudend van aard. Zo ageerde hij enige keren op scherpe wijze tegen de modieuze lange haardracht. Hij zag hierin een paapse gewoonte en vond het strijdig met Gods geboden. Man en vrouw dienden zich qua kleding en dracht van elkaar te onderscheiden.

Ernstige klaghte over 't openbaer krakkeel der hedendaegsche hayrdraghten, onlangs in Neerlandt opgekomen ende christelicke mede klaghte ter verlichtingge ende beeteringge... (Floris Jansz Camerling, 1645)

Van hem zijn meerdere publicaties bekend, o.a. *Predikatie, vervaende de Belydenisse der ware christelicke gereformeerde religie, gelyk die gemeenlik voor d'uytdeeling des Heiligen Avondtmaels plagh aande Gemeente Christi tot Hasselt voorgesteld te worden* (Amsterdam 1625).

In 1630 vertrok hij na 16 jaar in Hasselt gepreekt te hebben naar Enkhuizen, waar hij op 23 november 1654 overleed. Twaalf jaar eerder was zijn eerste vrouw hem al voor gegaan. In 1644 was hij hertrouwd met Susanne Willems.

B. L. 75887 *Eernstige Klaghte*
Ober't openbaer krakkeel der hedendaegsche HAYR-DRAGHTEN, Onlangs in Neerlandt opgekomen, ENDE

Christelicke Mede-Klaghte/ ter verlichtingge ende beeteringge;

Den Eerweerden Classen, der HOOGHVERDERIGEN SYNODEN, van Gelderlandt, Hollandt, &c. Christelik anbevolen. Ende ter Christelicke dankbare gedaghtenisse toe-ge-eygent, aan de Eerb. Godvruchtige, wel-lieve in den Heere, M. E. &c.

Gedrukt, naar ordre des Synodi Nationalis, met approbatie des E. Classis; Door Hieronymus Vogellius.

Gebrukt t'ENCHUYSEN;

By Floris Jansz. Camerling. Anno 1645, in Julio.

